

הקדמה

שלום לכולם וברוכות הבאות ל"עיניים על עזה", ההתכנסות היומית שלנו שהיא מעין חיבור של מחאה ולמידה היום. אנחנו מארכים את מירון רפפורט, עיתונאי ואקטיביסט מאתר "שיחה מקומית", שידבר איתנו על הרס התשתית הבנויה של עזה תחת הכותרת "להפוך את עזה לאבק". כמו בכל יום מירון ידבר דבר במשך שמונה דקות ואחר כך נשאר זמן לדיון קצרצר.

הרצאה

תודה שאתם מארחים אותי. אני מקווה שאהיה בתוך [מסגרת] שמונה הדקות. בדצמבר 2023, כלומר חודשיים מתחילת המלחמה פרסמתי כתבה שהכותרת שלה הייתה "האם מה שישראל עושה בעזה הוא דומיסייד". "דומיסייד" הוא איזושהו מושג חדש יחסית שמציין גם איזושהי לקונה במשפט הבינלאומי, כי הרס בתים ללא הצדקה הוא פשע המלחמה. לעומת זאת, הרס של מרחב עירוני שלם אין לו הגדרה משפטית מדויקת. הוא לא

מוגדר כפשע נגד האנושות או כג'נוסייד, למרות שברור שיש קשר בין הדברים ושהרס של תשתית אורבנית כל כך נרחבת הוא גם כלי לקראת ג'נוסייד. אני יצאתי לדרך כבר אז, בעיקר על פי קצת עדויות שקיבלתי, אבל בעיקר על פי דברים כתובים ודברים שפורסמו, כי היה ברור שחלק גדול מההרס בעזה כבר אז, לא היה קשור לקרבות עצמם, אלא נעשה אחרי המלחמה, אחרי שהסתיים קרב. אנחנו זוכרים אולי את פיצוץ הפרלמנט הפלסטיני, פיצוץ בתי המשפט, אוניברסיטת אל-אזהר, וגם עשרות בניינים בשג'אעיה ובמקומות אחרים שנעשו לעיני המצלמות תוך כדי התפארות החיילים בעניין. ההסברים היו הסברים כביכול צבאיים, צרכים מבצעיים שמצריכים את ההרס. אבל ברור שהרס כמו של הפרלמנט או של בית המשפט הוא הרבה יותר נרחב מזה.

בינואר 24 כבר פורסמה ב[אתר] "במקום הכי חם בגיהנום" כתבה שדיברה על כך שבעצם בכל מה שנקרא אזור החיץ, שזה בערך קילומטר לתוך גבול הרצועה, לתוך הרצועה, הצבא ביצע הרס שיטתי של כל המבנים הסמוכים לגדר במרחק קילומטר לעומק הרצועה, מבלי שהם הופללו כתשתיות טרור. זה מה שנכתב שם. היום, רק כדי שנבין, בערך 130 קילומטר מרובע משטח הרצועה מוגדרים כאזורי חיץ כאלה. זאת אומרת כבר אז היה הרס מאוד גדול. אחרי זה ראינו גם באזור נצרים כמובן הרס מאד גדול. במאי 2025, כלומר לפני חודשיים, פרסמתי יחד עם רון זיו כתבה על ההרס הכללי, על ההרס כמטרה המרכזית בעצם של הצבא בעזה, כפעולה המרכזית של הצבא בעזה. הכותרת של הכתבה הייתה "להרוס כדי שלא יוכלו לחזור", והטענה המרכזית שהובאה מפי יותר מעשרה חיילים שדיברנו איתם וגם הרבה דברים שפורסמו בתקשורת, באופן עצמאי וגם בסרטונים ללא סוף, הייתה באמת שההרס הפך לפעולה הצבאית המרכזית של החיילים. בעצם השגרה שלהם הייתה כזו. הם קמים בבוקר, ובעצם מה שהם עושים, הרבה פחות מאשר היתקלויות עם אנשי חמאס שזה דבר יחסית נדיר, הם בעיקר יצאו והרסו מבנים. זה יצא אני חושב קצת לתשומת לב הציבור אחרי שאברהם זרביב, שהוא גם דיין בבית הדין הרבני בתל-אביב ומפעיל D9 בעזה, התפאר בסדרת סרטונים וגם בראיון מפורסם בערוץ 14 על כך שבין אוקטובר 2024 להפסקת האש בינואר 2025, הוא עם ה-D9 שלו הרס בערך 50 מבנים בשבוע. ברפיח, ועכשיו אנחנו יכולים אולי לראות את זה בניתוח ויזואלי שעשה עבורנו, עבור "שיחה מקומית", החוקר אריאל קן, ברפיח אחרי שצה"ל הפר את הפסקת האש במרץ 2025, זה ממש הפך לשיטה. רפיח, עיר שנזכרת לראשונה בכתובת של סתי הראשון המלך הפרעוני בשנת 1303 לפנה"ס, ושחיו בה בקרוב, יותר מ-200,000-250,000 איש לפני המלחמה נמחקה לחלוטין. לפי הניתוח שאריאל עשה לנו, רק 4 אחוז מהבתים של רפיח נשארו ללא פגע במאי 2025. מאז זה בעצם רק ממשיך.

בכתבה של ניר חסון ויניב קובוביץ', ואחר כך גם כתבה של אורי משגב שפורסמה לאחרונה עולה שחלק גדול מהעבודה של היחידות המבצעיות בעזה הוא בעצם ליווי של דחפורים, הכוחות הורסים. קבלנים פרטיים, רובם מההתנחלויות, שמקבלים בערך 2500 ש"ח על הרס בית קטן ו-5,000 ש"ח על הרס בית גדול. חאן-יונס היא בדרכה להפוך לרפיח. ההערכה של ניתוח צילומים מהאוויר לאחרונה אומרת שבערך 50 אחוז מהבתים שלה נהרסו. נתניהו רק השבוע צוטט, אגב העיר ההומניטרית שאמורה להיות מוקמת בדרום הרצועה, [באמרו] שאפשר להזיז את הבולדוזרים שהורסים את חאן-יונס כדי להכין את העיר ההומניטרית על חורבות רפיח. זאת אומרת זה דבר מאד מודע.

בסך הכל הנתונים מדברים על כך שמתחילת המלחמה נהרסו לחלוטין או באופן חלקי 180,000 מבנים בעזה. זה בערך 73 אחוז מכלל המבנים. מהו הרעיון העומד מאחורי זה? ההיגיון הצבאי אומר, קודם כל כמה שפחות

הרוגים. זה נובע, אני חושב, גם מכך שכל הפעולה בעזה היא פעולה פוליטית, ולכן הצבא מאד חושש ממספר הרוגים גדול, ולכן הוא רוצה שיהיו כמה שפחות הרוגים. ומרגע שגם אין מגבלות של החוק הבינלאומי, אפשר להרוס שכונות שלמות מנימוקים ביטחוניים, כי הרי מבחינה צבאית אם אין בתים, אז אין גם איום. כי ההיגיון הוא שאם אין אנשים, אז אין איום. ולכן, אף שדובר צה"ל כל הזמן אומר שכל ההרס הוא לצרכים מבצעיים, אנחנו רואים את זה בכל סרטון שההרס הוא עצום ומנומק, גם כמובן בנקמה פשוטה, חיילים אומרים את זה בזמן שהם מלווים בדבריהם את ההרס. הם מקדישים אותו לחייל שנהרג או לאירוע אחר. לכך אפשר להוסיף כמובן גם הקשר פוליטי. אם המטרה של המלחמה בעזה כרגע היא בעצם לרכז את האוכלוסייה בדרום הרצועה, לקראת גירוש, לקראת אותו "פינוי מרצון" שנתניהו מדבר עליו, ברור שצריך שהערים תהיינה הרוסות כדי שלפלסטינים לא יהיה לאן לחזור. נתניהו עצמו אמר בשיבת חוץ וביטחון: אנחנו הורסים עוד ועוד בתים, אין להם לאן לחזור. כלומר ברור לחלוטין ההקשר, ברור שברגע שלא יהיו בתים ולא יהיה לאן לחזור, אז תגיע הגירה מרצון, כי לאנשים פשוט לא יהיה איפה לגור.

אבל אני חושב ששווה לצרף לכך גם עוד אמירה של היגיון יותר גדול מזה. אני ראינתי בזמנו את הארכאולוג רפי גרינברג, והוא אמר לי שכארכאולוג שחוקר את תקופת הברונזה התיכונה, כלומר 1500 שנה לפנה"ס, 2000 שנה לפנה"ס, במשך 4,000 שנה של תולדות ארץ ישראל לא היה הרס במרחב הזה שבין הירדן לים כמו ההרס שעשתה מדינת ישראל ב-48, וההרס בעזה הוא המשך שלו. והאמירה שלו מלווה אותי. זאת אומרת שההרס העצום הזה שאין לו תקדים בכל בשום מקום, לא בהיסטוריה של המקום הזה וגם בקושי בעולם, ההרס הזה נועד לא רק למנוע מכך שלאנשים יהיה לאן לחזור, אלא נועד שישכחו שבכלל הם היו שם, שגם לעתיד לא יהיה זיכרון שהיו שם אנשים. ואני חושב שההרס שאנחנו רואים הוא חלק מהמחשבה הזאת. הוא לא רק לצרכים מבצעיים או אפילו לא רק לצרכים פוליטיים. הוא נועד כדי למחוק נוכחות ולהשכיח שהיו שם אנשים.